

УДК [378:373.3.011.3-051]:001.895(045)

Курило О.Й

кандидат філологічних наук, доцент
Мукачівський державний університет

Лендел Н.В.

здобувач вищої освіти,
спеціальність 013 «Початкова освіта» ОС «Магістр»,
Мукачівський державний університет

ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

У статті розкривається поняття «інноваційної діяльності», «готовності до інноваційної діяльності». Висвітлено сутність, особливості та суперечності готовності сучасного вчителя до інноваційної освітньої діяльності в початкових класах. Розглядається модель підготовки майбутніх вчителів початкових класів до інноваційної діяльності та подається характеристика кожного її компонента.

Ключові слова: *інноваційна педагогічна діяльність, майбутні педагоги, готовність до інноваційної діяльності, інноваційна компетентність, модель підготовки майбутнього вчителя до інноваційної діяльності.*

The article reveals the concept of "innovation", "readiness for innovation". The essence, features and contradictions of readiness of the modern teacher for innovative educational activity in initial classes are covered. The model of preparation of future primary school teachers for innovative activity is considered and the characteristic of each of its components is given.

Key words: *innovative pedagogical activity, future teachers, readiness for innovative activity, innovative competence, model of preparation of future teacher for innovative activity.*

На сучасному етапі розвитку освіти актуальним є питання підготовки вчителя до впровадження в навчально-виховний процес інноваційних технологій, який буде націлений не лише на навчання дітей читати і писати, а й спроможний виховати творчу, ініціативну, неординарну особистість, відповідального фахівця, громадянина, патріота, якого потребує сьогодні держава і суспільство.

Однією з важливих концептуальних засад Конвенції Нової української школи є інноваційність освіти, готовність вчителя початкових класів до інноваційної діяльності, результатом якої є виховання майбутнього інноватора, здатного змінювати навколишній світ, учитися впродовж життя, дивитися на життя під «новим кутом» [6, с.2,6].

Інноваційність освіти, на думку Н. Носовець та О. Терещенко, передбачає формування майбутнього фахівця, який готовий до сприймання нового в науці, техніці, суспільстві, до зміни власного «я», його постійного розвитку відповідно до тенденції розвитку суспільства. У зв'язку з цим і виникає необхідність у організації ґрунтовної підготовки майбутніх учителів початкових класів до інноваційної діяльності [8, с.243].

Питання підготовки майбутнього вчителя до інноваційної діяльності є предметом дослідження О. Бережнovoї, І. Дичківської, Г. Кота, К. Крутія, Л. Мітіної, І. Назаревича, І. Прокопенка; наукові основи підготовки педагогів до інноваційної діяльності вивчали І. Бех, Л. Даниленко, Н. Клокар, К. Макогон, Ю. Максимів та ін. Науковці одностайні в тому, що сучасний педагог повинен бути новатором, модернізувати власну професійну педагогічну діяльність відповідно до швидкоплинних змін сьогодення.

Мета статті – розкрити значення інноваційної педагогічної діяльності, визначити особливості готовності майбутнього вчителя початкових класів до інноваційної діяльності.

Педагогічна література розглядає інноваційну діяльність з двох точок зору: відповідно до етапів розробки інноваційних процесів: розробка, опанування та втілення новації; як вищий рівень педагогічної творчості та винахідництва.

За визначенням І. Дичківської інноваційна педагогічна діяльність – своєрідний тип творчої діяльності, основою якої є осмислення (рефлексія) власного практичного педагогічного досвіду за допомогою порівняння, вивчення, зміни і розвитку навчально-виховного процесу для здобуття кращих результатів, отримання нових знань, початку іншої за якістю педагогічної практики [3, с. 40].

Інноваційна діяльність є досить складним і багатоплановим явищем, що за своїм змістом осягає процес взаємодії особистостей, цілеспрямований на розвиток, зміну об'єкта, у сторону якісно нового стану; сукупність різних за цілями та характером видів робіт, що відносяться до важливих етапів розвитку інноваційних процесів, спрямованих на внесення педагогом коректив до системи власної педагогічної діяльності [4, с.51-52]. Усі ці прояви окреслюють педагогічну інноваційну діяльність.

Метою педагогічної інноваційної діяльності є додавання до навчально-виховного процесу змін, через пошук, та впровадження педагогічних інновацій, а її змістом є творча педагогічна діяльність. Результатом інноваційної діяльності є нововведення як цілеспрямована зміна параметрів освітнього середовища закладу вищої освіти, що спричиняє його перехід до вищого стану [3; 5; 7].

Отже, інноваційна педагогічна діяльність – це цілісна діяльність, що спрямована на створення та впровадження в практику різноманітних педагогічних інновацій (нововведень), або творче застосування досвіду відомих науковців та педагогів.

Проте успіх інноваційної педагогічної діяльності залежить від певної внутрішньої сили, що формує інноваційну позицію педагога, тобто від його готовності до інноваційної діяльності.

Блудова О. визначає готовність до інноваційної педагогічної діяльності як особливий стан педагога, який визначає мотиваційно-ціннісне ставлення до педагогічної діяльності, володіння результативними способами та засобами досягнення педагогічних цілей, здатності до творчості й осмислення (рефлексії) [2, с. 22].

Важливим елементом інноваційної діяльності є рефлексія (від лат. reflexio – звернення назад, відображення) – пізнання й осмислення педагогом та іншими учасниками навчально-виховного процесу інновацій, процесів власної активності, тобто погляд на власну думку і дію ніби збоку.

Можемо відмітити, що рефлексивний учитель – це педагог, який думає, осмислює, аналізує, проектує, моделює, досліджує і впроваджує власні, або творчо перероблені та опрацьовані нововведення.

На основі результатів теоретичного аналізу поняття, можемо вважати, що «готовність студента до інноваційної педагогічної діяльності» - це важлива якість і непохитна особистісна характеристика майбутнього вчителя, яка об'єднує його здатність здійснювати результативну педагогічну діяльність і є продуктом процесу професійної підготовки вчителів у закладах вищої освіти.

Модель підготовки майбутніх вчителів початкових класів до інноваційної діяльності включає в себе 3 компоненти: змістовий, технологічний, результативно-оціночний.

Змістовий компонент визначає сенс структурних елементів компетентності студентів у застосуванні інноваційних педагогічних технологій як основи підготовки майбутніх фахівців до їх впровадження; тобто, це певна сукупність цілей, знань, умінь і навичок та особистісних якостей, що передбачають продуктивність використання сучасних педагогічних інновацій у

навчально-виховній діяльності з молодшими школярами. Цей компонент включає в себе: обізнаність про різноманітність інноваційних педагогічних технологій; грамотність у володінні змістом та методикою інноваційних педагогічних технологій; культура їх використання та особисте ставлення студента (майбутнього педагога) щодо необхідності використання інноваційних технологій [9].

Технологічний компонент розкриває курс та початок розвитку і становлення компетентності студентів у використанні інноваційних педагогічних технологій та включає в себе: обізнаність про інформаційні технології через організацію нових форм навчальних занять; грамотність у володінні змістом та методикою інноваційних педагогічних технологій через введення спеціального курсу «Інноваційні педагогічні технології» в закладах вищої освіти; культуру введення інновацій через самостійне випробовування та схвалення їх студентами під час педагогічної практики; власна позиція студента, що ґрунтується на поглибленому вивченні передових інноваційних технологій.

Результативно-оціночний компонент визначає те, як втілюються у педагогічну діяльність знання і вміння студентів під час використання інноваційних педагогічних технологій [9].

Деякі труднощі, що з'являються у педагогів, які працюють в інноваційному режимі пов'язані з низькою інноваційною компетентністю.

За визначенням О. Бартків інноваційна компетентність педагога – система мотивів, знань, умінь, навичок, особистісних якостей педагога, що забезпечує ефективність використання нових педагогічних технологій у роботі з дітьми [1, с.53]. І. Дичківська виділяє інноваційну компетентність педагога як систему мотивів, знань, умінь, навичок, особистісних якостей педагога, що забезпечують ефективність використання нових педагогічних технологій у роботі [3, с.59].

Порівняльний аналіз змісту понять «готовність до інноваційної професійної діяльності» та «інноваційна компетентність» дає підстави визнати їх ідентичність, тому вважаємо правомірним визначити мету підготовки майбутнього вчителя початкової школи до інноваційної діяльності: формування інноваційної компетентності фахівця.

Отже, сучасне модернізоване суспільство ставить високі вимоги до професійної підготовки майбутнього вчителя початкових класів. Заклади вищої освіти покликані готувати вчителя початкових класів, здатного засвоювати й реалізовувати інновації в освітньому середовищі закладу загальної середньої освіти, тобто фахівця із сформованою інноваційною компетентністю. На основі

аналізу наукових праць з проблеми дослідження інноваційну педагогічну діяльність визначаємо як цілісну діяльність, що спрямована на створення та впровадження в практику педагогічних нововведень. Підготовка майбутнього вчителя початкових класів до інноваційної діяльності можлива лише за умови взаємозумовленості теоретичної і практичної підготовки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бартків О. Готовність педагога до інноваційної діяльності / О. Бартків // Проблеми підготовки сучасного вчителя. – 2010. – № 1. – С. 52–58.
2. Блудова Ю. Готовність педагога до інноваційної діяльності як важлива професійна якість / Ю. Блудова // Збірник наукових праць Бердянського державного педагогічного університету. Педагогічні науки. – Бердянськ, 2009. – № 2. – 271 с.
3. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: підручник / І.М. Дичківська. – К.: Академвидав, 2012. – 352 с.
4. Демиденко Т.М. Підготовка майбутніх учителів трудового навчання до інноваційної педагогічної діяльності: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Т.М. Демиденко; Черкаський національний університет ім. Богдана Хмельницького. – Черкаси, 2004. – 220 с.
5. Комар О. Інтерактивні технології – технології співпраці / О. Комар // Початкова школа. – 2004. – № 9. – С. 5–8.
6. Нова школа. Простір освітніх можливостей: Концепція [Електронний ресурс]. 40 с. – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/ua-sch-2016/>.
7. Мельничук Л. Б. Інтерактивні технології виховання молодших школярів / Л. Б. Мельничук // Київський науково-педагогічний вісник. – 2014. – № 2 (02). – С. 44–50
8. Носовець Н. М. Готовність майбутнього вчителя технологій до інноваційної педагогічної діяльності як складова професійної компетентності / Н. М. Носовець, О. В. Терещенко // Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка. – Чернігів : НУЧК, 2019. – Вип. 2 (158). – С. 241–247.
9. Підготовка студентів до впровадження педагогічних інновацій в дошкільних закладах: монографія / за ред. Л. А. Машкіна. – Хмельницький: ТОВ НВП, 2004. – 204 с.

Козар К. А., Маркусь Ю. М., Чекан О. І. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ АКТИВНОСТІ У ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	47
Курило О. Й., Лендел Н. В. ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ.....	52
Лалак Н. В., Макара Ж. М. СУЧАСНИЙ ПІДХІД ДО ПРОБЛЕМИ НАЦІОНАЛЬНО- ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ.....	57
Мовчан К. М., Бондарева Д.-Т. МАРКЕТИНГОВИЙ СКЛАДНИК ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ БІБЛІОТЕК УНІВЕРСИТЕТУ.....	62
Мовчан К. М., Козлік Р. М. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОСТУПУ ДО ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ В БІБЛІОТЕЦІ УНІВЕРСИТЕТУ.....	65
Молнар Т. І., Варга Т. В. ВИКОРИСТАННЯ ІДЕЙ В. СУХОМЛИНСЬКОГО В СУЧАСНІЙ УПРАВЛІНСЬКІЙ ПРАКТИЦІ.....	68
Молнар Т. І., Граб О. В., Ледней В. Е. САМОВДОСКОНАЛЕННЯ ЯК УМОВА ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ ПЕДАГОГА.....	73
Молнар Т. І., Фізер В. С. ПРОБЛЕМА ГОТОВНОСТІ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ДО РОБОТИ З ЛІВОРУКИМИ ДІТЬМИ.....	78
Молнар Г. Д., Теличко Н. В. МОТИВАЦІЯ ЯК ШЛЯХ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.....	82
Мочан Т. М., Гунда А. І., Маховська А. І. ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ.....	85

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>